

Redogörelse för investeringsbesluts huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Fondlivförsäkringsaktiebolag (publ) (LEI-kod: 549300M8P0LTMZZSMQ10)

Innehåll

1	Sammanfattning	2
2	Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer....	5
3	Beskrivning av policyer för att identifiera och prioritera de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer.....	14
4	Policyer för aktieägarengagemang	20
5	Hänvisningar till internationella standarder.....	22
6	Historisk jämförelse	24

1 Sammanfattning

Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ) (Länsförsäkringar Fondliv) (549300M8P0LTMZZSMQ10) beaktar de huvudsakliga negativa konsekvenserna av sina investeringsbeslut för hållbarhetsfaktorer. Föreliggande redogörelse är den konsoliderade redogörelsen för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för Länsförsäkringar Fondliv.

Denna redogörelse för de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer omfattar referensperioden från 1 januari till den 31 december 2023. Redogörelsen innehåller även vissa åtgärder som vidtagits under första halvåret 2024.

Länsförsäkringar Fondliv tillhandahåller investeringsbaserade försäkringsprodukter. Till sådana produkter görs ett antal sparalternativ valbara. Länsförsäkringar Fondliv beslutar vilka sparalternativ som ska vara valbara. Bland sparalternativen finns fonder (fondutbudet) och Garantiförvaltningen, som är Länsförsäkringar Fondlives egen förvaltningsform med garantimoment. Kunder beslutar vilken eller vilka sparalternativ som deras försäkringspremier och -kapital ska placeras i.¹ Länsförsäkringar Fondliv tillämpar en fondurvalsprocess för fondutbudet (med undantag för distributörsfonder², för vilka en anpassad fondurvalsprocess tillämpas) och en investeringsprocess för Garantiförvaltningen och beaktar huvudsakliga negativa konsekvenser inom dessa processer.

Indikatorerna i [Tabell 5](#) är fördelade i tre kategorier: investeringsobjekt, fastigheter samt statliga och överstatliga enheter. Under referensperioden hade kunderna 91 procent av sitt sparande i Länsförsäkringar Fondlives investeringsbaserade försäkringsprodukter i kategorin investeringsobjekt (noterade och onoterade aktier, företagsobligationer, illikvida fonder), 0 procent i kategorin fastigheter och 4 procent i kategorin stater och överstatliga enheter (obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av stater, överstatliga organisationer, regioner och kommuner). De resterande 5 procenten av sparandet kan inte hänföras till någon av kategorierna.

I beräkningsunderlaget till indikatorvärdena i [Tabell 5](#) ingår endast investeringar för vilka Länsförsäkringar Fondliv har rapporterade data eller, i brist på rapporterade data, estimerade data från våra dataleverantörer. I kolumnen "Förklaring" i [Tabell 5](#) anges hur stor andel av investeringarna i den aktuella kategorin som Länsförsäkringar Fondliv ingår i beräkningsunderlaget (täckningsgraden).

En sammanfattning av de indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbar utveckling (på engelska: *Principal Adverse Impact Indicators, PAI-indicators*) som Länsförsäkringar Fondliv prioriterat beaktar i investeringsprocessen presenteras i [Tabell 1](#) och i fondurvalsprocessen i [Tabell 2](#). I [Tabell 5](#) beskrivs alla indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser som Länsförsäkringar Fondliv beaktar i sin investerings- och fondurvalsprocess sammanvägt.³

¹ Valmöjligheterna kan variera mellan olika investeringsbaserade försäkringsprodukter.

² Fonder som är tillgängliga via försäkringsförmedlare.

³ [Tabell 5](#) omfattar indikatorerna för negativa konsekvenser enligt tabell 1 i bilaga 1 till de tekniska standarderna till Disclosure-förordningen, relevanta indikatorer från tabell 2 och 3 samma förordning (minst en per tabell) samt av Länsförsäkringar valda andra indikatorer.

Tabell 1. Sammanställning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer som Länsförsäkringar prioriterar i investeringsprocessen

Tillämpas på	Område	Indikator på huvudsaklig negativ konsekvens för hållbar utveckling	Tabell	Nummer
Investeringsobjekt	Utsläpp av växthusgaser	Investeringsobjektets växthusgasintensitet	1	3
		Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	1	4
	Sociala förhållanden och personalfrågor	Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	1	10
		Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen)	1	14
	God hälsa och välbefinnande	Spel om pengar	Andra indikatorer	
		Tobak	Andra indikatorer	
Statliga och överstatliga enheter	Sociala aspekter	Genomsnittsvärde för yttrandefrihet	3	19
	Mänskliga rättigheter	Genomsnittsvärde för respekten för mänskliga rättigheter	3	20
	Styrning	Graden av korruption i genomsnitt	3	21
		Icke samarbetsvilliga skattejurisdiktioner	3	22

Tabell 2 Sammanställning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer som Länsförsäkringar prioriterar i fondurvalsprocessen

Tillämpas på	Område	Indikator på huvudsaklig negativ konsekvens för hållbar utveckling	Tabell	Nummer
Investeringsobjekt	Utsläpp av växthusgaser	Investeringsobjektets växthusgasintensitet	1	3
		Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	1	4
	Sociala förhållanden och personalfrågor	Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	1	10
		Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen)	1	14

Summary

Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ) (Länsförsäkringar Fondliv) (549300M8P0LTMZZSMQ10) considers principal adverse impacts of its investment decisions on sustainability factors. The present statement is the consolidated statement on principal adverse impacts on sustainability factors of Länsförsäkringar Fondliv.

This statement on principal adverse impacts on sustainability factors covers the reference period from 1 January to 31 December 2023. The statement also describes some actions that have been initiated during the first half of 2024.

Länsförsäkringar Fondliv offers Investment based insurance products. To such products multiple saving options are made available. Länsförsäkringar Fondliv decides what saving options that are available. Among the saving options there are mutual funds and Garantiförvaltning, which is Länsförsäkringar Fondlivs own asset management product with guarantee, The customers selects at least one saving option in which their investment premiums and capital is to be invested in.⁴ Länsförsäkringar Fondliv applies a fund selection process to select the mutual funds available (except for funds only available for external financial advisers,

⁴ The saving options may differ between investment based insurance products.

where a simplified fund selection process is applied) and an investment process for Garantiförvaltningen. These processes include consideration to principal adverse impacts.

A summary of the Principal Adverse Impact Indicators that Länsförsäkringar Fondliv pay prioritized consideration to in its investment process is presented in [Tabell 3](#) and in its fund selection process in [TTabell 4](#). [Tabell 5](#) describes all the principal adverse impacts that Länsförsäkringar considers in its fund selection process and investment process.

The indicators in table 5 are distributed between three categories: investee companies (in Swedish; investeringsobjekt), real estate assets (fastigheter) and sovereigns and supranationals (stater och överstatliga enheter). During the reference period the customers had 91 percent of their savings in Länsförsäkringar Fondlivs investment based insurance products in investee companies (listed and unlisted equity, corporate bonds, illiquid collective investment), 0 percent in real estate assets and 4 percent in sovereigns and supranationals (bonds issued by central governments, supranational government institutions, regional governments or local authorities). The remaining 5 percent of the savings cannot be referred to any of the categories. To calculate the indicators in table 5 Länsförsäkringar only include investments for which it has reported data or, when reported data is lacking, estimated data from our data providers. The percentage of investments in the relevant category that is included in the calculation (the coverage ratio (in Swedish: täckningsgrad)) is indicated in column "Förklaringar" of table 5.

Tabell 3 Summary of Principal Adverse Impact indicators that Länsförsäkringar pay prioritized consideration to in its investment process

Applicable to	Theme	Principal Adverse Impact indicator	Table	Number
Investee companies	Greenhouse gas emissions	GHG intensity of investee companies	1	3
		Exposure to companies active in the fossil fuel sector	1	4
	Social and employee matters	Violations of UN Global Compact principles and Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Guidelines for Multinational Enterprises	1	10
		Exposure to controversial weapons (anti-personnel mines, cluster munitions, chemical weapons and biological weapons)	1	14
	Good health and well-being	Gambling	Other indicators	
		Tobacco	Other indicators	
Sovereigns and supranationals	Social	Average freedom of expression score	3	19
	Human rights	Average human rights performance	3	20
	Governance	Average corruption score	3	21
		Non-cooperative tax jurisdictions	3	22

Tabell 4. Summary of Principal Adverse Impact indicators that Länsförsäkringar pay prioritized consideration to in its fund selection process

Applicable to	Theme	Principal Adverse Impact indicator	Table	Number
Investee companies	Greenhouse gas emissions	GHG intensity of investee companies	1	3
		Exposure to companies active in the fossil fuel sector	1	4
	Social and employee matters	Violations of UN Global Compact principles and Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Guidelines for Multinational Enterprises	1	10
		Exposure to controversial weapons (anti-personnel mines, cluster munitions, chemical weapons and biological weapons)	1	14

2 Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Tabell 5 Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt						
KLIMATRELATERADE INDIKATORER OCH ANDRA MILJÖRELATERADE INDIKATORER						
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser ⁵			Förklaring ⁶	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
		2023	2022	2021		
Utsläpp av växthusgaser	1.1. Utsläpp av växthusgaser	Scope 1 – växthusgasutsläpp (ton CO2e)	299 120,8	302 639,7	ET ⁷	<p>Fondutbudet ex. distributörsfonder⁹</p> <p>Mål</p> <p>Länsförsäkringar AB-koncernens klimatsmarta vision innebär bl.a. att det finns en målsättning om att öka andelen fondbolag i utbudet som antagit ett av oss godkänt klimatmål på förvaltarnivå. Länsförsäkringar efterfrågar information om förvaltningsorganisationen gjort åtaganden i linje med Parisavtalets mål om netto-noll utsläpp till ett visst årtal.</p> <p>Genomlysning</p> <p>Fonders innehav genomlysas i samband med upphandling och befintliga fonder i utbudet genomlysas minst två gånger per år utifrån exponering mot olika fossila bränslen och växthusgasintensitet. Växthusgasintensitet för fonden jämförs mot genomsnittet för den kategori fonden tillhör.</p> <p>Påverkan förvaltare</p>
		Scope 2 – växthusgasutsläpp (ton CO2e)	105 202,5	95 138,3	ET	
		Scope 3 – växthusgasutsläpp (ton CO2e)	6 014 536,0	5 008 210,7	ET	
		Sammanlagda utsläpp av växthusgaser (ton CO2e)	6 418 859,4	5 405 988,7	ET	
	1.2. Koldioxidavtryck	Koldioxidavtryck (ton CO2e/mEUR)	389,4	473,6	ET	
	1.3. Investeringsobjektets växthusgasintensitet	Investeringsobjektets växthusgasintensitet (ton CO2e/mEUR)	891,5	1 084,6	ET	
1.4. Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	Andel av investeringar i företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen (%)	4,5	5,2	ET		
1.5. Andel av icke-förnybar energiförbrukning och energiproduktion	Investeringsobjektets andel av icke-förnybar energiförbrukning jämfört med förnybara energikällor, uttryckt i procent av totala energikällor (%)	53,1	60,8	ET		

⁵ Indikatorvärdet visar det konsoliderade värdet för tillgångarna i fondutbudet, Garantiförvaltningen och egna placeringstillgångar. Indikatorvärdet baseras på de investeringar som Länsförsäkringar har daat för (läs med i fotnot 8).

⁶ I denna kolumn förklaras, i de fall då informationen som behövs för att beräkna konsekvenserna inte är lättillgänglig, de bästa insatser som använts för beräkningen. Här kan också annat förklaras.

⁷ Ej tillämplig, ET.

⁸ Täckningsgrad: Andelen investeringar i aktuell kategori (a) investeringsobjekt, b) fastigheter eller c) statliga och överstatliga enheter) för vilka det finns rapporterade data som behövs för att beräkna indikatorvärdet, eller, om rapporterade data saknas, externt estimerade data och därmed ingår i beräkningsunderlaget för indikatorn. I samtliga fall används senast rapporterade data, vilket betyder att datan inte alltid gäller för referensperioden. Indikatorvärdena för 2023 beräknades på data som var tillgänglig 2023-05-30.

⁹ Fonder som är tillgängliga via försäkringsförmedlare.

		Investeringsobjektets andel av icke-förnybar energiproduktion från icke-förnybara energikällor jämfört med förnybara energikällor, uttryckt i procent av totala energikällor (%)	0,9	40,6	ET	Täckningsgrad 2023: 1,8% (2022: 1,4%). Den låga täckningsgraden beror på de investeringsbaserade försäkringsprodukterna har begränsad exponering mot investerings-objekt som har energi-produktion.)	Resultatet från genomlysningen kan utgöra grund för att en fond av hållbarhetsskäl hamnar på observationslista och omfattas av påverkansarbete. Om förbättringar uteblir kan fonden avvecklas från utbudet. Förväntan förmedlas att förvaltare med fonder i utbudet gör klimatåtaganden inom ramen för etablerade standarder (exempelvis Net Zero Asset Managers initiative). De som ännu inte har det, omfattas av påverkansarbete. 69 procent av förvaltarna hade ett klimatåtagande per slutet av 2023.
1.6. Energiförbruknings-intensitet per sektor med stor klimatpåverkan		Energiförbrukning i GWh per miljon euro i intäkter från investeringsobjekt, per sektor med stor klimatpåverkan (GWh/mEUR)	0,3	0,5	ET	Täckningsgrad 2023: 61,0% (2022: 53,0%)	<p>Garantiförvaltningen</p> <p>Mål Länsförsäkringar AB-koncernens klimatsmarta vision (läs mer i avsnitt 3.2) innebär bl.a. att förvaltningsformerna ska vara klimatpositiva senast 2045. Ett delmål är Garantiförvaltningens koldioxidavtryck till 2027 ska ha sänkts i en takt som är i linje med Parisavtalets målsättning om att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 °C. Delmålet kopplar an till indikator 3.</p> <p>Genomlysning och integration Investeringar bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland klimatutsläpp och växthusgasintensitet. Portföljbolag genomlysas regelbundet i syfte att utvärdera och följa utvecklingen för dessa indikatorer.</p> <p>Påverkan Påverkansarbete bedrivs mot utvalda portföljbolag utifrån ett antal urvalsprinciper, bl.a. utifrån höga utsläpp av koldioxid och/eller betydande klimatrisker. Arbetet bedrivs i egen regi, via externa förvaltare, tjänsteleverantörer och globala investerarinitiativ (se Tabell 8). På lansforsakringar.se/tradansvarsfullainv under rubriken <i>Aktivt ägar- och påverkansarbete</i> finns en Fokuslista som redovisar vilka bolag som omfattas av Länsförsäkringar bedriver påverkansarbete</p> <p>Inkludering - <i>Lösningssbolag</i>: Bolag vars produkter, tjänster eller verksamhet bidrar till minskade utsläpp eller med lösningar till klimatomställningen, exempelvis skogsbolag. - <i>Omställningsbolag</i>: Utvalda kraft- och energibolag kan väljas in om de utifrån fastställda kriterier</p>

							bedöms vara i omställning och minskar sin klimatpåverkan. På lansforsakingar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken <i>Exkluderings- och omställningskriterier</i> presenteras aktuella omställningskriterier och omställningsbolag. Exkludering Investeringar görs inte i bolag som träffas av exkluderingskriterier för fossila bränslen, t.ex. gruv-, kraft- och energibolag med stor klimatpåverkan via utvinning och förbränning av kol samt prospektering och utvinning av olja och gas. På lansforsakingar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken <i>Exkluderings- och omställningskriterier</i> presenteras aktuella exkluderingskriterier och exkluderade bolag.
Biologisk mångfald	1.7. Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald	Andel av investeringar i investeringsobjekt med platser/projekt belägna i eller i närheten av områden med känslig biologisk mångfald där investeringsobjektens verksamhet påverkar dessa områden negativt (%)	1,2	0,8	ET	Täckningsgrad 2023: 90,7% (2022: 86,8%)	Garantiförvaltningen Påverkan Påverkansarbete bedrivs mot utvalda portföljbolag (bl.a. bolag inom skogs- och gruvindustrin) utifrån ett antal urvalsprinciper, bl.a. baserat på risker inom området biologisk mångfald samt baserat på exponering mot portföljbolagen.
Vatten	1.8. Utsläpp till vatten	Ton utsläpp till vatten som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt (ton/mEUR)	0,0	0,0	ET	Täckningsgrad 2023: 27,0% (2022: 19,3%). Indikatorvärdet är avrundat till 0,0.	Garantiförvaltningen Påverkan Påverkansarbete bedrivs mot utvalda portföljbolag (bl.a. bolag inom livsmedels- och gruvindustrin) utifrån ett antal urvalsprinciper, bl.a. baserat på risker inom området utsläpp till vatten samt baserat på exponering mot portföljbolagen.
Avfall	1.9. Farligt avfall och radioaktivt avfall	Ton farligt avfall och radioaktivt avfall som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt (ton/mEUR)	49,2	25,2	ET	Täckningsgrad 2023: 94,0% (2022: 58,1%)	Garantiförvaltningen Påverkan Påverkansarbete bedrivs mot utvalda portföljbolag (bl.a. bolag inom gruvindustrin) utifrån ett antal urvalsprinciper, bl.a. baserat på risker inom området farligt avfall samt baserat på exponering mot portföljbolagen.
INDIKATORER FÖR SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONALFRÅGOR, RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT FRÅGOR RÖRANDE BEKÄMPNING AV KORRUPTION OCH MUTOR							
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått		Konsekvenser			Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
			2023	2022	2021		
Sociala förhållanden	1.10. Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s	Andel av investeringar i investeringsobjekt som har varit inblandade i brott mot FN:s globala	12,8	4,1	ET	Täckningsgrad 2023: 90,8% (2022: 87,0%)	Fondutbudet ex. distributörsfonder Genomlysning

och personalfrågor	riktlinjer för multinationella företag	överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag (%)				För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt Fel! Hittar inte referenskälla.. Fel! Hittar inte referenskälla..	Fonders innehav genomlysas i samband med upphandling och befintliga fonder i utbudet genomlysas minst två gånger per år utifrån överträdelser av internationella överenskommelser (FN Global Compact och OECD:s riktlinjer). Påverkan förvaltaren
	1.11. Inga processer och efterlevnadsmekanismer för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan strategier för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller mekanismer för klagomålshantering av brott mot FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag (%)	0,3	0,4	ET	Täckningsgrad 2023: 94,9% (2022: 85,3%)	Resultatet från genomlysningen kan utgöra grund för att en fond av hållbarhetsskäl hamnar på observationslista och omfattas av påverkansarbete. Om förbättringar uteblir kan fonden avvecklas från utbudet. Garantiförvaltningen Genomlysning och integration Investeringar bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland efterlevnad av internationella överenskommelser, som OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN Global Compact's för ansvarsfullt företagande. Portföljbolag genomlysas regelbundet i syfte att utvärdera efterlevnad och identifiera eventuella överträdelser mot internationella principer och överenskommelser. Påverkan Påverkan inleds som regel mot portföljbolag som i genomlysningen identifierats ha misstänkta eller bekräftade överträdelser mot internationella principer och överenskommelser. Syftet med påverkan är att förmå portföljbolaget att vidta adekvata åtgärder för komma till rätta med överträdelserna och undvika framtida överträdelser. Om påverkansarbetet över tid och efter eskaleringsåtgärder varken leder framåt eller om portföljbolaget inte vidtar adekvata åtgärder kan portföljbolaget exkluderas.
	1.12. Ojusterad löneklyfta mellan könen	Genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt (%)	10,2	9,6	ET	Täckningsgrad 2023: 41,8% (2022: 31,2%) Indikatorvärdet uttrycker skillnaden mellan män och kvinnors respektive medellön uttryckt i procent av mäns medellön.	-
	1.13. Jämnare könsfördelning i styrelserna	Genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i	67,1 %	66,7 %	ET	Täckningsgrad 2023: 94,5% (2022: 92,7%)	Garantiförvaltningen Påverkan

		investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter (% män i styrelsen)					Länsförsäkringar Liv ska vid direktgående arbeta aktivt för att styrelser, med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingskedje, väsentliga hållbarhetsfaktorer och övriga förhållanden, uppnår en ändamålsenlig sammansättning präglad av mångsidighet avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund.
	1.14. Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen)	Andel av investeringar i investeringsobjekt som är involverade i tillverkning eller försäljning av kontroversiella vapen (ton CO2e/mEUR)	0,0	0,0	ET	Täckningsgrad 2023: 92,6% (2022: 88,4%) Indikatorvärdet är inte avrundat.	<p>Fondutbudet ex. distributörsfonder</p> <p>Genomlysning</p> <p>Fonders innehav genomlysas i samband med upphandling och befintliga fonder i utbudet genomlysas minst två gånger per år utifrån exponering mot kontroversiella vapen.</p> <p>Påverkan förvaltare</p> <p>Resultatet från genomlysningen kan utgöra grund för att en fond av hållbarhetsskäl hamnar på observationslista och omfattas av påverkansarbete. Om förbättringar uteblir kan fonden avvecklas från utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Exkludering</p> <p>Investeringar görs inte i bolag som träffas av exkluderingskriterier för kontroversiella vapen, t.ex. bolag involverade i landminor, klustervapen, kemiska- och biologiska vapen, vit fosfor, utarmat uran.</p>
Indikatorer som gäller för investeringar i statliga och överstatliga enheter							
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått		Konsekvenser			Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
			2023	2022	2021		
Miljö	1.15. Växthusgasintensitet	Investeringsobjektens växthusgasintensitet (ton CO2e/mEUR)	17,1	335,5	ET	Täckningsgrad 2023: 52,8% (2022: 80,4%) För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt 6. Historisk jämförelse.	<p>Garantiförvaltningen</p> <p>Genomlysning och integration</p> <p>Investeringar i obligationer från statliga och överstatliga enheter samt kommuner och regioner bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland växthusgasintensitet. Investeringarna genomlysas regelbundet i syfte att utvärdera och följa upp växthusgasintensiteten och utveckling mot antagna klimatmål.</p> <p>Inkludering</p> <p>Investeringar i hållbara obligationer från statliga och överstatliga enheter samt kommuner och regioner</p>

							väljs in om obligationen och emittenten möter uppställda kriterier, bl.a. om obligationerna finansierar projekt för att reducera växthusgasutsläpp.
Sociala aspekter	1.16. Investeringsobjekt-ens hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar	Antal länder där investeringsobjekten har sin hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar (i absoluta tal och relativa tal, dividerat med samtliga länder där investeringsobjekten har sin hemvist), enligt internationella fördrag och konventioner, Förenta nationernas principer och, i förekommande fall, nationell lagstiftning (stycken resp. %)	3,8	3,5	ET	Täckningsgrad 2023: 53,1% (2022: 80,7%)	<p>Garantiförvaltningen</p> <p>Genomlysning och integration Investeringar i obligationer från statliga och överstatliga enheter samt kommuner och regioner bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland samhällsansvar.</p> <p>Exkludering Investering görs inte i statsobligationer från stater som sammantaget bedöms vara auktoritära, icke fria, korrupta samt kränker mänskliga rättigheter. Investeringar i hållbara obligationer från överstatliga enheter som finansierar insatser i ett land som exkluderas enligt ovan kan göras i syfte att främja miljörelaterade eller sociala effekter i det landet.</p>
Indikatorer som gäller för investeringar i fastigheter							
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser			Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
			2023	2022	2021		
Fossila bränslen	1.17. Exponering mot fossila bränslen genom fastigheter	Andel av investeringar i fastigheter som är involverade i utvinning, lagring, transport eller tillverkning av fossila bränslen (%)	-	-	ET	Länsförsäkringar Fondliv har inga direkta investeringar i enskilda fastigheter.	ET
Energi-effektivitet	1.18. Exponering mot energieffektiva fastigheter	Andel av investeringar i energieffektiva fastigheter (%)	-	-	ET		ET
Andra indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer							
KLIMATRELATERADE INDIKATORER OCH ANDRA MILJÖRELATERADE INDIKATORER							
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser			Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
			2023	2022	2021		
Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt							
Utsläpp	2.4. Investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp som syftar till att anpassa sig till Parisavtalet (%)	53,9	64,7	ET	Täckningsgrad 2023: 99,4% (2022: 98,4%)	<p>Garantiförvaltningen</p> <p>Genomlysning och integration Investeringar bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland klimatmål, strategier och satsningar för minskning av utsläpp i linje med Parisavtalet. Särskilt fokus läggs</p>

							<p>på bolags åtaganden mot "Science Based Target" initiativet (SBTi). Initiativet syftar till att bolag utvecklar och antar vetenskapligt grundade klimatmål som sedan verifieras av SBTi. Portföljbolag genomlysas regelbundet i syfte att utvärdera hur stor andel som fått sina vetenskapliga klimatmål verifierade eller gjort åtaganden att utveckla sådana. Vidare görs klimatscenarioanalyser av bolag för att följa utveckling av antagna klimatmål mot Parisavtalet.</p> <p>Påverkan Påverkansarbete bedrivs mot utvalda portföljbolag i syfte att förmå dem att utveckla och anta vetenskapligt grundade klimatmål, samt förbättra bolagens hantering av klimatrisker, styrning av klimatarbetet, minska utsläppen och stärka transparensen kring klimatrelaterade finansiella risker.</p>
INDIKATORER FÖR SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONALFRÅGOR, RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT FRÅGOR RÖRANDE BEKÄMPNING AV KORRUPTION OCH MUTOR							
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått		Konsekvenser			Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
			2023	2022	2021		
Indikatorer som gäller för investeringar i statliga och överstatliga enheter							
Sociala aspekter	3.19. Genomsnittsvärde för yttrandefrihet	Mäter i vilken utsträckning politiska och civila samhällsorganisationer kan verka fritt inbegripet en kvantitativ indikator som förklaras i förklaringskolumnen	0,0	0,7	ET	Täckningsgrad 2023: 53,0% (2022: 80,6%) Indikatorn som används för att mäta yttrandefriheten är <i>Voice and Accountability</i> i Världsbankens Worldwide Governance Indicators projekt (WGI-projekt). Indikatorn mäter uppfattningen om i vilken utsträckning ett lands medborgare kan delta i att välja sin regering, har yttrandefrihet, föreningsfrihet och en fri media	<p>Garantiförvaltningen Genomlysning och integration Investeringar i obligationer från statliga och överstatliga enheter bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland yttrandefrihet mänskliga rättigheter, graden av korruption och om staten eller jurisdiktionen finns upptagen på EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet.</p> <p>Exkludering Investering görs inte i statsobligationer från stater som sammantaget bedöms vara auktoritära, icke fria, korrupta, kränker mänskliga rättigheter samt som återfinns på EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet.</p>
Mänskliga rättigheter	3.20. Genomsnittsvärde för respekten för mänskliga rättigheter	Mätning av respekten för mänskliga rättigheter i genomsnitt i investeringsobjekt med hjälp av en kvantitativ indikator som förklaras i förklaringskolumnen	0,1	3,2	ET	Täckningsgrad 2023: 52,4% (2022: 79,7%) Indikatorn som används för att mäta graden av respekt för arbetarnas rättigheter är <i>Global Rights Index</i> och dess fem områden: civila friheter,	

						rätten att etablera eller ansluta sig till fackföreningar, fackföreningsaktiviteter, rätten till kollektivförhandlingar och rätten att strejka.	
Styrning	3.21. Graden av korruption i genomsnitt	Mätning av den upplevda nivån av korruption inom den offentliga sektorn med hjälp av en kvantitativ indikator som förklaras i förklaringskolumnen	0,0	0,85	ET	Täckningsgrad 2023: 53,0% (2022: 80,7%) Indikatorn som används för att mäta nivån av korruption är <i>Control of Corruption</i> inom Världsbankens WGI-projekt. Indikatorn mäter uppfattningen om i vilken utsträckning offentlig makt utövas för privat vinning, inklusive både små- och storskalig korruption, såväl som av eliten och starka privata intressen ("capture of the state").	
	3.22. Icke-samarbetsvilliga skattejurisdiktioner	Investeringar i jurisdiktioner på EU:s förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet.	3,0	2,0	ET	Täckningsgrad 2023: 53,1% (2022: 80,7%) Indikatorn som används för att mäta yttrandefriheten är <i>Voice and Accountability</i> i Världsbankens WGI-projekt. Indikatorn mäter uppfattningen om i vilken utsträckning ett lands medborgare kan delta i att välja sin regering, har yttrandefrihet, föreningsfrihet och en fri media	

ANDRA INDIKATORER PÅ NEGATIVA KONSEKVENSER FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser			Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
		2023	2022	2021		
God hälsa och	A.1. Spel om pengar	Andel av investeringar i investeringsobjekt vars omsättning från kommersiellt spel om pengar på	0,06	0	ET	Täckningsgrad 2023: 99,4 % (2022: 1,5%). Den låga täckningsgraden förklaras av Garantiförvaltningen Exkludering

välbefinnande		kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande) överstiger 5 procent (%)				att konsekvensen enbart omfattar Garantiförvaltningen.)	Investering görs inte i bolag som träffas av exkluderingskriterier för spel om pengar, t.ex. bolag involverade i utveckling, drift, förvaltning och/eller marknadsföring av aktiviteter som omfattar spel på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande). Både bolag som bedriver online-spel samt landbaserad spelverksamhet träffas av kriteriet.
	A.2. Tobak	Andel av investeringar i investeringsobjekt vars omsättning från produktion av tobaksprodukter överstiger 5 procent (%)	0	0	ET	Täckningsgrad 2023: 99,4% (2022: 1,5% Den låga täckningsgraden förklaras av att konsekvensen enbart omfattar Garantiförvaltningen.)	Garantiförvaltningen Exkludering Investering görs inte i bolag som träffas av exkluderingskriterier för tobak, vilket omfattar bolag som är involverade i produktion av tobaksprodukter. Bolag som distribuerar tobaksprodukter, så som matvarukedjor, omfattas inte av kriteriet.

3 Beskrivning av policyer för att identifiera och prioritera de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Fondliv ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen och omfattas av den koncerngemensamma *Policy för ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning*. Policyn beskriver övergripande hur arbetet med ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning ska bedrivas inom koncernen. Policyn fastställs årligen av Länsförsäkringar AB:s styrelse och senast 2024-06-13. Den finns tillgänglig i sin helhet på lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken *Policy och styrning inom ansvarsfulla investeringar*.

Länsförsäkringar Fondlivs övergripande mål för förvaltningen är att långsiktigt skapa största möjliga värde för sina kunder. Bolagets arbete med ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning avser bidra till det övergripande målet. Avsikten är att förbättra de långsiktiga avkastningsförutsättningarna i Fondlivs investeringsbaserade försäkringsprodukter och samtidigt bidra till ett urval av FN:s globala mål samt motverka negativa konsekvenser för hållbar utveckling.

Länsförsäkringar Fondliv tillhandahåller investeringsbaserade försäkringsprodukter. Till sådana produkter görs ett antal sparalternativ valbara. Länsförsäkringar Fondliv beslutar vilka sparalternativ som ska vara valbara. Bland sparalternativen finns fonder (fondutbudet) och Garantiförvaltningen, som är Länsförsäkringar Fondlivs egen förvaltningsform. Kunder väljer ut och beslutar vilken eller vilka sparalternativ som försäkringspremier och -kapital ska placeras i.¹⁰ Länsförsäkringar tillämpar en fondurvalsprocess för fondutbudet (med undantag för distributörsfonder¹¹, för vilka en anpassad fondurvalsprocess tillämpas) och en investeringsprocess för Garantiförvaltningen och beaktar huvudsakliga negativa konsekvenser inom dessa processer.

3.1 Identifiering av huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Fondliv definierar huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbar utveckling som konsekvenser som motverkar FN:s globala mål (Agenda 2030) samt Parisavtalet.

Länsförsäkringar identifierar och utvärderar huvudsakliga negativa konsekvenser i fondutbudets fonder och i Garantiförvaltningens investeringar genom hållbarhetsinriktad genomlysning av olika hållbarhetsindikatorer. Genomlysningen görs inför beslut om nya fonder och investeringar och regelbundet för befintliga fonder och investeringar. Prioriteringen av huvudsakliga negativa konsekvenser beskrivs i nästa avsnitt

Fondutbudet

I fondutbudet ingår ett stort antal fonder som förvaltas av Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (Länsförsäkringar Fondförvaltning) eller externa fondförvaltare. Det är fondförvaltarna för respektive fond som fattar beslut om vilka aktier, räntebärande värdepapper och andra finansiella instrument som fondens kapital ska investeras i. Investeringarna ger fonderna exponering mot olika bolag, branscher och geografiska regioner.¹²

Länsförsäkringar Fondliv tillämpar en fondurvalsprocess för att löpande välja in och välja bort fonder i syfte att tillhandahålla fonder som bedöms som ansvarsfulla och som har förutsättningar att generera en framtida konkurrenskraftig avkastning. Fondurvalsprocessen fokuserar på att utvärdera och bedöma fondförvaltare och fonder utifrån hur de integrerar hållbarhetsfaktorer samt tillämpar de ansvarsfulla investeringsstrategierna välj in, välja bort och påverkan i sina investeringsprocesser. Distributörsfonderna omfattas inte av den ordinarie fondurvalsprocessen, utan för dessa tillämpas en anpassad fondurvalsprocess.

¹⁰ Valmöjligheterna kan variera mellan olika investeringsbaserade försäkringsprodukter.

¹¹ Fonder som är tillgängliga via försäkringsförmedlare.

¹² Fondförvaltarna av de fonder som ingår i fondutbudet ska, på sina respektive hemsidor, redogöra för hur de vid investeringsbeslut identifierar, integrerar och prioriterar huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbar utveckling.

Fondurvalsprocessen

Val av ny fond

Nedan ges en översiktlig beskrivning av de hållbarhetskriterier som bedöms i samband med urval av nya förvaltare och enskilda fonder. Vid urvalet av nya fonder utvärderas även exempelvis avkastning, historik och förvaltningsteamets stabilitet:

Förvaltarnivå

- Åtagande av förvaltare: Organisatoriska satsningar avseende mål, ambitionsnivå i policy och styrning. Utöver det bedöms förvaltarens åtaganden och medlemskap i relevanta hållbarhetsinitiativ och standarder. Utöver att förvaltaren åtar sig att följa och årligen rapportera mot de FN-stödda *Principles for responsible investments* (PRI), som är obligatoriskt, bedöms även huruvida förvaltaren har ett åtagande för att uppnå Parisavtalet avseende klimatet.
- Agerande av förvaltare: Förvaltaren kan uppvisa att resurser i form av personal och hållbarhetsdata finns för att arbeta med ansvarsfulla investeringar inom organisationen. Vidare tar förvaltaren hänsyn till hållbarhetsfaktorer samt använder olika ansvarsfulla investeringsstrategier (välj in, välj bort och/eller påverka) i sin förvaltning.

Fondnivå

- På fondnivå utvärderas bland annat SFDR-klassificering, tillämpade exkluderingskriterier, hantering av hållbarhetsrisker och negativ påverkan på hållbarhetsfaktorer i både förvaltning och påverkansarbete, strategi för påverkansarbete och CO2-avtryck. Länsförsäkringar verkar för att inom respektive fondkategori minimera investeringar i bolag som finns på Länsförsäkringars exkluderingslista och/eller i bolag som bedöms ha höga hållbarhetsrisker. Särskilt fokus läggs på att minimera investeringar i bolag verksamma inom fossila bränslen, kontroversiella vapen eller bolag som är involverade i allvarliga överträdelser av internationella överenskommelser (FN Global Compact och OECD:s riktlinjer) och där påverkansarbete inte ger resultat.

Utifrån underlag från förvaltare och externa databaser (Morningstar Direct, Clarity AI och Mercer) görs en hållbarhetsbedömning av varje förvaltare och enskild fond. Hållbarhetsbedömningen täcker (a) organisatorisk satsning på ansvarsfulla investeringar, inklusive rapportering & deltagande i initiativ, (b) aktivt ägar- och påverkansarbete mot bolag samt (c) analys och integrering av hållbarhetsfaktorer i förvaltningen. En hållbarhetsgenomlysning görs också av fondens innehav i samband med upphandling. Genomlysningens omfattning varierar med fondkategori, se [Tabell 6](#) nedan. Hållbarhetskriterierna ovan utgör en del av förvaltarutvärderingen av nya fonder som läggs till i utbudet.

Med hjälp av utvärderingen identifieras även s.k. hållbarhetsinriktade fonder – detta är fonder med en hållbar inriktning som primärt väljer att göra placeringar som bidrar till en hållbar samhällsutveckling, och undviker bolag som inte bedöms agera ansvarsfullt. Fonderna ska kunna påvisa mål samt vilka hållbarhetseffekter de ger upphov till. Dessa fonder kan vara både fonder som främjar hållbarhet och har hållbarhet som mål.

Uppföljning och utvärdering

Vi uppdaterar regelbundet bedömningen av fondförvaltares arbete med ansvarsfulla investeringar och hållbarhetsfaktorer. Som en del av arbetet med att uppdatera hållbarhetsbedömningen begär Länsförsäkringar in ett underlag om arbetet med ansvarsfulla investeringar från de externa förvaltarna. Därutöver följs förvaltarna upp minst en gång per år via möten eller telefonkonferenser. Innehaven i externa fonder genomlysas minst två gånger per år enligt [Tabell 6](#).

Tabell 6. Hållbarhetsindikatorer som genomlysning åtminstone omfattar

Fondutbudskategori	Hållbarhetsindikatorer
Länsförsäkringars egna fonder	<ul style="list-style-type: none">Fondbolaget gällande hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterierÖverträdelse av FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande samt OECD:s riktlinjer för multinationella företagVäxthusgasintensitet¹³Indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer enligt Tabell 5 ovanTaxonomiförenlighetEU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet (enbart stater)
Externa fonder	<ul style="list-style-type: none">Länsförsäkringars gällande hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterierÖverträdelse av FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag
Distributörsfonder ¹⁴	Ingen hållbarhetsgenomlysning

Garantiförvaltningen och egna placeringstillgångar

Garantiförvaltningens, och Länsförsäkringar Fondlivs egna placeringstillgångars, likvida investeringar i kategorin investeringsobjekt, inklusive noterade portföljbolag, hypoteksinstitut och direktägda onoterade bolag ska åtminstone genomlysas utifrån:

- Länsförsäkringars gällande hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier för bolag
- Överträdelse av FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Växthusgasintensitet (nulägesbild)¹⁵
- Klimatscenarios (framåtblickande)
- Huruvida vetenskapliga klimatmål är antagna eller ansökan inlämnad ("science based targets")
- Indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer enligt Tabell 5 ovan (kategorin investeringsobjekt)
- Taxonomiförenlighet

Förvaltningsformernas investeringar i kategorin stater och överstatliga organisationer, inklusive regioner och kommuner, ska åtminstone genomlysas utifrån:

- Länsförsäkringar Livs gällande hållbarhetsrelaterade exkluderingskriterier för stater
- Överträdelse av de områden som täcks av FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande
- Indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer enligt Tabell 5 ovan (kategorin statliga och överstatliga enheter)
- EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet

Genomlysningen av Garantiförvaltningens befintliga illikvida fonder, i huvudsak Private Equity- och Private Lending-fonder, görs efter bästa förmåga utifrån den hållbarhetsrelaterad information som förvaltarna av fonderna minst årligen delger Länsförsäkringar. Informationen täcker fonden aggregerat och ibland vissa av fondens portföljbolag:

- Fondens hållbarhetsprofil uttryckt både med kvantitativa och kvalitativa indikatorer samt med exempel på hållbarhetsrelaterade förflyttningar för fonden;

¹³ För beräkning av fondernas växthusgasintensitet används nyckeltalet "viktad genomsnittlig koldioxidintensitet" (Weighted Average Carbon Intensity, WACI (ton CO₂e/SEK mn)) och avser scope 1 och 2-CO₂-utsläpp.

¹⁴ Fonder som är tillgängliga via försäkringsförmedlare.

¹⁵ CO₂-avtrycket beräknas för aktier i enlighet med Svensk Försäkrings rekommenderade nyckeltal "viktad genomsnittlig koldioxidintensitet" (Weighted Average Carbon Intensity, WACI (ton CO₂e/SEK mn)) och avser scope 1 och 2-CO₂-utsläpp.

- *Enskilda portföljbolag* i fonden, t. ex. CO2-utsläpp ”scope 1-2”, väsentliga ESG-risker och/eller möjligheter samt förvaltarens bedömning av bolagens hanteringar av dessa.
- Vid behov: allvarliga överträdelser och/eller incidenter med koppling till hållbarhetsfaktorer. Informationen ska inkludera en beskrivning av vad som inträffat och vilka åtgärder som vidtas.

Den hållbarhetsinriktade genomlysningen görs med stöd av leverantörer och olika datakällor. I huvudsak används primärdata¹⁶ och publikt tillgänglig information i genomlysningen. Inga så kallade ESG-betyg eller ”scores” köps in från leverantörer. Nedan presenteras en förteckning över de leverantörer och aktörer vars data användes i olika utsträckning i genomlysningen under 2022:

- Clarity AI
- Morningstar/Sustainalytics
- S&P Trucost
- Bloomberg
- Nasdaq (Sustainable Bond Network)
- CDP
- Transition Pathway Initiative
- Science Based Target initiative
- Mercer
- Freedom House
- Climate Action 100+
- FAIRR
- Economist Intelligence Unit (Democracy Index)
- Transparency International
- EU-kommissionen
- OECD (Tax database)
- Tax Foundation
- Svenska Utrikesdepartementet (landrapporter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer)
- Externa förvaltare av likvida och illikvida tillgångar

Vad gäller dataförsörjning till indikatorerna i [Tabell 5](#) ovan, samarbetade Länsförsäkringar huvudsakligen med Clarity AI och enskilda bolag/emittenter. Data hämtades även från ovan nämnda leverantörer och aktörer. Om någon data saknats eller inte varit lättillgänglig kontaktades, beroende på förutsättningarna, antingen kontrakterade leverantörer, externa förvaltare och/eller de enskilda bolagen i syfte att samla in information som behövdes för PAI-indikatorerna.

3.2 Prioritering av huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Fondliv ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen och inriktningen på det övergripande hållbarhetsarbete framgår av den koncerngemensamma *Policy för hållbarhet*¹⁷. Koncernen har identifierat vissa av FN:s globala mål som mest relevanta för hela sin verksamhet. FN:s globala mål 13 *Bekämpa klimatförändringar* är det mål som koncernen prioriterar högst. Som en konsekvens har koncernen antagit en klimatsmart vision. Visionen innebär bland annat att koncernen har en målsättning att aktivt arbeta för att minska klimatpåverkan och klimatrisker.

Länsförsäkringar ska i förvaltningen verka för de FN-stödda *Principles for responsible investments* (PRI) och FN-initiativet *Global Compacts* principer för ansvarsfullt företagande. Väsentliga hållbarhets- och finansiella faktorer ska integreras i förvaltningen i syfte att förbättra de långsiktiga avkastningsförutsättningarna. Vidare ska, inom ramen för fastställda förvaltningsmål, portföljbolag som befinner sig i omställning samt de som har lösningar och möjliggör övergången till ett hållbart och klimatsmart samhälle främjas. Som ansvarsfull ägare ska Länsförsäkringar uppmana bolag att anta vetenskapligt grundade miljömål samt påverka bolag med betydande hållbarhetsrelaterade risker och som saknar ambitioner att ställa om

¹⁶ Data erhålls från bolaget/emittenten.

¹⁷ *Policy för hållbarhet* fastställs av Länsförsäkringar AB:s styrelse årligen och senast 2024-06-13.

I **Tabell 1** ovan framgår att de huvudsakliga områdena för negativa konsekvenser som Länsförsäkringar prioriterar är utsläpp av växthusgaser, sociala förhållanden och personalfrågor, god hälsa och välbefinnande, sociala aspekter, styrning och mänskliga rättigheter. Prioriteringen av dessa områden har gjorts utifrån:

- **Fastställda mål för ansvarsfulla investeringar**

Den klimatsmarta visionen innebär att huvudsakliga negativa konsekvenser för globalt mål 13 klimatet är högst prioriterat för Länsförsäkringars kapitalförvaltningsverksamhet. Detta kommer bland annat till uttryck genom att bolaget i fondurvals- respektive investeringsprocessen verkar för att nå förvaltningsformernas mål avseende:

- Sänkt utsläppsnivå i linje med Parisavtalets ambition att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader, och
- Ökad andel hållbara investeringar
- Ökat antal hållbarhetsinriktade fonder i fondutbudet
- Ökad andel fondbolag med klimatmål i linje med Parisavtalet

Länsförsäkringar Fondliv fastställer målen för fondutbudet och för Garantiförvaltningen.

- **Fastställda hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier**

För att konkretisera prioriteringen av huvudsakliga negativa konsekvenser i fondurvals- och investeringsprocesserna tillämpar Länsförsäkringar hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier. Kriterierna är kopplade till ett urval av FN:s globala mål som har prioriterats kapitalförvaltningsverksamheten. Kriterierna täcker bolags agerande samt involvering i viss typ av produkter eller sektorer. Kriterier finns även för stater och jurisdiktioner. Bolag och stater som genom sin verksamhet träffas av kriterierna bedöms ge upphov till negativa konsekvenser för hållbar utveckling och motverka ett eller flera av FN:s globala mål. Aktuella kriterier publiceras på Länsförsäkringars hemsida.

LFAB-koncernens två förvaltningsorganisationer Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) (Länsförsäkringar Liv) och Länsförsäkringar Fondförvaltning ansvarar för att fastställa de hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterierna.

- **Tillämpning av ansvarsfulla investeringsstrategier**

De hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterierna knyter an till och tillämpas i kombination med en eller flera av följande ansvarsfulla investeringsstrategier:

- Inkludering (välja in)
- Exkludering (välja bort)
- Påverkan

Strategierna ska integreras i Länsförsäkringars fondurvals- och investeringsprocesser i syfte att förbättra de långsiktiga avkastnings-förutsättningarna och motverka negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

3.3 Organisation och ansvar

Fondutbudet

Länsförsäkringar Fondliv ansvarar för fondurvalsprocessen och fattar beslut om vilka fonder som ska ingå i fondutbudet. Under 2023 anlidade Länsförsäkringar Fondliv Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning (för att utvärdera förvaltare, följa upp och utvärdera fonder samt bedriva påverkansarbete gentemot förvaltare. I april 2024 upphör uppdraget till Länsförsäkringar Liv och fondselektionsteamet flyttar till Länsförsäkringar Fondliv. I fondselektion och utvärderingsprocessen är de prioriterad huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer integrerade. Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning avropar från Länsförsäkringar Fondförvaltning den hållbarhetsrelaterade genomlysningen mot gällande exkluderingskriterier och överträdelse av internationella överenskommelser för såväl Länsförsäkringars egna fonder som i externa

fonder. Resultatet av genomlysningen integreras i helhetsbedömningen av förvaltare och enskilda fonder, både i samband med selektion och löpande utvärdering.

Garantiförvaltningen

Länsförsäkringar Fondliv har lagt ut sin kapitalförvaltning, inklusive Garantiförvaltningen, till Länsförsäkringar Liv. Uppdraget innebär bland annat att Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning ansvarar för att fatta investeringsbesluten för Garantiförvaltningen i enlighet med Länsförsäkringar Livs investeringsprocess, vilket inkluderar att tillämpa strategierna för att identifiera (genomföra hållbarhetsgenomlysningen) och prioritera huvudsakliga negativa konsekvenser. Kapitalförvaltningen ska bedrivas inom de ramar som Länsförsäkringar Fondliv definierat.

3.4 Metod för att välja andra indikatorer

Indikatorerna i Tabell 5 ovan omfattar obligatoriska indikatorer (1.1 - 1.18) och andra indikatorer (utvalda fördefinierade indikatorer (2.4, 3.19 -3.22) och egendefinierade indikatorer (A.1 – A.2)).¹⁸ De andra indikatorerna har Länsförsäkringar Liv valt ut för att de tillhör indikatorerna som Länsförsäkringar följer upp i sin regelbundna hållbarhetsrelaterade genomlysning och därmed prioriterat beaktar i fondurvalsprocessen och investeringsprocessen. Indikatorerna omfattas också av de hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier som tillämpas inom ramen för de ansvarsfulla investeringsstrategierna, se [Tabell 7](#) nedan.

De egendefinierade indikatorerna i området Hälsa och välbefinnande rör spel om pengar och tobak. Bolag med denna typ av verksamhet ingår vanligen i breda, globala marknadsindex. Det är därför sannolikt att portföljbolag med denna verksamhet skulle utgöra del av sparalternativen om nämnda exkluderingskriterier inte tillämpas av Länsförsäkringar. De negativa konsekvenserna för de olika kriterierna kan summeras till:

- **Tobak:** Tobaksanvändning är ett globalt folkhälsoproblem med vetenskapligt belagda hälsorisker. Bruk av främst cigaretter medför en direkt skadlig påverkan på användaren likväl som negativa effekter för omgivningen.
- **Spel om pengar:** spel om pengar, särskilt online, är förknippat med hög risk för spelmissbruk, vilket kan medföra stora ekonomiska förluster för drabbade individer. Spelmissbruk medför även ökad risk för psykisk ohälsa. Aktörer som tillhandahåller spel löper också stor risk att utnyttjas för pengatvätt.

Tabell 7. Andra indikatorer som omfattas av exkluderings- och omställningskriterier

Ytterligare klimat- och miljörelaterade indikatorer	
Utsläpp	2.4. Investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp
Ytterligare indikatorer för sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter, bekämpning av korruption och mutor	
Sociala aspekter	3.19. Genomsnittsvärde för yttrandefrihet
Mänskliga rättigheter	3.20. Genomsnittsvärde för respekten för mänskliga rättigheter
Styrning	3.21. Graden av korruption i genomsnitt
	3.22. Icke samarbetsvilliga skattejurisdiktioner
Andra indikatorer som används för att identifiera och bedöma ytterligare huvudsakliga negativa konsekvenser för en hållbarhetsfaktor	
Hälsa och välbefinnande	A.1. Spel om pengar
	A.2. Tobak

¹⁸ I Kommissionens delegerade förordning (EU)2022/1288, bilaga 1 framgår de obligatoriska indikatorerna (tabell 1) och valbara fördefinierade indikatorer (tabell 2 - 3).

4 Policyer för aktieägarengagemang

Fondutbudet

Ägarstyrning och påverkansarbete ska eftersträvas i fondutbudet, varför det ingår i kravställningen vid både val och uppföljning av externa förvaltare. Fondurvalsprocessen skapar förutsättningar att begränsa negativa konsekvenser för hållbar utveckling, både med avseende på val av nya fonder och uppföljningen av befintliga fonder. För befintliga valbara fonder utgör uppföljningen ett underlag som kan resultera i flera olika åtgärder. Förvaltare och enskilda fonder kan hamna under observation om Länsförsäkringar identifierar brister i arbetet med ansvarsfulla investeringar och/eller betydande negativa konsekvenser i fondens innehav kombinerat med bristfällig hantering av dessa. Det innebär att påverkansdialog inleds med förvaltaren och att den dialogen kan pågå upp till 12 månader. Noteras ingen förbättring kan fonden avvecklas.

Ägarstyrning och påverkansarbete i Länsförsäkringars egna fonder är likvärdigt med det som beskrivs nedan för Garantiförvaltningens direktägda portföljbolag.

Garantiförvaltningen

Länsförsäkringar Fondlivs ägarstyrnings- och påverkansarbete mot portföljbolag ingår i det uppdrag om kapitalförvaltning som bolaget lagt ut till Länsförsäkringar Liv. Ägarstyrnings- och påverkansarbetet syftar till att bidra till det övergripande förvaltningsmålet och över tid till hållbart värdeskapande. Ägarstyrning och påverkansarbete bedrivs primärt mot direktägda innehav, men ska även eftersträvas i indirekt ägda portföljbolag och ingår därmed i kravställningen vid både val och uppföljning av Garantiportföljens externa förvaltare. Länsförsäkringar Liv anlitar också en leverantör som är inriktad på påverkansarbete.

Länsförsäkringars ägarstyrning och påverkansarbete tar avstamp i den löpande bevakningen av omvärlds- och bolagshändelser, inklusive bolags arbete med hållbarhetsfaktorer. Den hållbarhetsinriktade genomlysningen i investeringsprocessen avser identifiera väsentliga händelser och överträdelser. Analyser och slutsatser från genomlysningen utgör grunden för de olika former av ägarstyrning och påverkan som Länsförsäkringar utövar:

- kontinuerlig dialog med styrelse och ledning om god bolagsstyrning,
- röstning på bolagsstämmor,
- samarbete med andra aktieägare och kommunikation med relevanta intressenter i bolaget,
- reaktivt påverkansarbete vid misstänkta /bekräftade överträdelser (incidentdrivet) och proaktivt påverkansarbete rörande olika hållbarhetsfaktorer.

Det reaktiva påverkansarbetet syftar till att portföljbolag ska upphöra med överträdelser av internationella överenskommelser och principer för ansvarsfullt företagande samt vidta förebyggande åtgärder. Proaktivt påverkansarbete syftar till att portföljbolag ska arbeta förebyggande med väsentliga hållbarhetsfaktorer, både för att förhindra negativa konsekvenser och att hantera identifierade möjligheter. Se Fokuslistan på lansforsakringar.se/tradansvarsfullainv under rubriken *Aktivt ägar- och påverkansarbete* för en aktuell förteckning över vilka bolag som omfattas av Länsförsäkringars påverkansarbete.

Om påverkan- och ägarstyrningsarbetet inte leder framåt kan olika eskaleringsåtgärder vidtas för att förbättra möjligheterna att påverka. Det kan till exempel omfatta samarbete med andra investerare för att gemensamt åstadkomma större effekt. Som en sista utväg kan portföljbolag exkluderas. Exkluderingar gäller i alla direktinvesteringar och så långt som möjligt i indirekta innehav via externa fonder.

I **Tabell 8** sammanfattas det påverkansarbete som bedrivs i Länsförsäkringars egen regi, tillsammans med andra investerare och via investerarinitiativ inriktade på påverkan med portföljbolag.

Tabell 8. Ägarstyrning- och påverkansarbete – sammanfattning

Tema för påverkansarbete	Typ av påverkansarbete	Koppling till indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser i Tabell 5 ovan
Överträdelser kopplade till FN Global Compacts principer och OECD:s riktlinjer riktlinjer (bl.a. arbetsrätt, mänskliga rättigheter, korruption och/eller miljön)	Bedrivs primärt via externa parter där deltagande från Länsförsäkringar äger rum i förekommande fall. Se Fokuslistan för en aktuell förteckning över vilka bolag som omfattas av Länsförsäkringars påverkansarbete. Därtill kan överträdelser hanteras vid proxyröstning eller fysiskt deltagande vid bolagsstämmor för direktägda noterade innehav.	Indikator 1.10 – 1.11, samt relevanta indikatorer beroende på typ av överträdelse
Klimatförändringar	<p>Deltagande i investerarinitiativen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Climate Action 100+ • CDP:s ”Science Based Targets Campaign” (vetenskapliga mål) • CDPs “Non-Disclosure Campaign” (uppmaning att redovisa klimat-data till CDP). <p>Undertecknare av investerarbrev till:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Världens regeringar inför klimattoppmötena COP <p>Dialoger i egen regi med utvalda portföljbolag inom skogs- och fastighetssektor.</p> <p>Proxyröstning eller fysiskt deltagande vid bolagsstämmor för direktägda noterade innehav.</p>	Indikator 1.1 - 1. 4, 1.15 (stater) och 2.4.
Livsmedelsindustrin	<p>Deltagande i stiftelsen FAIRRs investerarinitiativ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Protein Diversification • Restaurant Antibiotics/Antimicrobial resistance (AMR) • Seafood Traceability • Waste & Pollution • Aquaculture (Fiskodling) • Meat sourcing <p>Därtill bedrivs egna dialoger med utvalda portföljbolag inom livsmedelssektorn.”</p>	Indikator 1.7 – 1.8, 2.11, 2.14 och 2.15
Gruvindustrin	Deltagande i investerarinitiativet ”Mining 2030/Investor Mining and Tailings Initiative”.	Indikator 1.7–1.11
Könsfördelning i styrelser	Proxyröstning eller fysiskt deltagande vid bolagsstämmor för direktägda noterade innehav.	Indikator 1.13ET
Skadliga kemikalier	Deltagande i Investor Initiative on Hazardous Chemicals (IIHC) (nytt initiativ under 2024)	Indikator 1.8 och 1.9
God djurhållning (animal welfare)	Deltagande i investerarinitiativet BBFAW	ET
Ökad tillgång till läkemedel	Deltagande i investerarinitiativet Access to Medicine inklusive undertecknande av brev om att koppla ersättning till mål om tillgång till vaccin och mediciner.	ET

5 Hänvisningar till internationella standarder

Som en del av Länsförsäkringar arbete med ansvarsfulla investeringar och motverka huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer verkar Länsförsäkringar för att internationella uppförandekoder för ansvarsfullt företagande och internationellt erkända standarder för ”due diligence” och rapportering ska följas (nedan benämnda internationella standarder).

I Tabell 9 redovisas de internationella standarder och som har tydlig koppling till en eller flera av indikatorerna i Tabell 5 som Länsförsäkringar systematiskt och regelbundet beaktar i fondurvalsprocessen och investeringsprocessen. I tabellen redogörs kortfattat för de metoder och datakällor som Länsförsäkringar använder för att mäta hur dess investeringar efterlever internationella standarder.

Tabell 9. Beskrivning och mätning av efterlevnad av internationella standarder som Länsförsäkringar Fondliv tillämpar [för Garantiförvaltningen, ej systematiskt för fondutbudet]

Internationell standard	Indikator för huvudsakliga negativa konsekvenser i Tabell 5 med tydlig koppling till standarden	Metod och datakällor för att mäta efterlevnad av standard
Parisavtalet (i FN:s ramkonvention om klimatförändringar), 2015	Indikator 1.1 1.3 och 1.4 (utsläpp av växthusgaser)	<p>Fondutbudet ex. distributörsfonder</p> <p>Växthusgasintensiteten följs regelbundet upp för fonder i utbudet. Exponering mot fossila bränslen, baserat på bolag som finns på Länsförsäkringars gällande exkluderingslista, följs regelbundet upp i den halvårsvisa genomlysningen av fonder i utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Länsförsäkringar mäter utsläpp av växthusgaser samt växthusgasintensiteten i Garantiförvaltningen och rapporterar nyckeltalet publikt, både på årsbasis och den ackumulerade utvecklingen sedan målperiodens början 2019.</p> <p>I den framåtblickande analysen är utgångspunkten de klimatmål som portföljbolag har redovisat. Dessa mål konverteras till en ”temperatur-grad” uttryckt i °C med antagandet att om portföljbolagens klimatmål uppfylls leder det till en global uppvärmning om X °C jämfört med förindustriell tid. Utgångspunkten är klimatscenario i IPCC:s ”Special Report on Global Warming of 1.5 °C”</p> <p>Länsförsäkringar genomlyser regelbundet noterade bolag för att identifiera om något är verksamt inom sektorn fossila bränslen. Som underlag för bedömningen undersöks bolags intäkter från förbränningskol, prospektering och konventionell utvinning av olja och gas, samt okonventionell utvinning av olja och gas. För ytterligare information, se ställningstagandet ”Fossila bränslen” på lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken <i>Ställningstaganden</i></p> <p>Datakällor: S&P Trucost, CDP, Science Based Target Initiative, Bloomberg, Transition Pathway Initiative</p>
OECD:s riktlinjer för multinationella företag FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter FN Global Compact	Indikator 1.10 (Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag)	<p>Fondutbudet ex. distributörsfonder</p> <p>Överträdelser mot internationella överenskommelser följs regelbundet i den halvårsvisa genomlysningen av fonder i utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Länsförsäkringar genomlyser regelbundet alla noterade portföljbolag för att identifiera om något bolag överträder internationella konventioner och normer. Om en misstänkt normöverträdelse identifieras bland portföljbolag inleds en analys för att verifiera fakta. Om fakta kan verifieras fortskrider ett reaktivt påverkansarbete med bolaget. Syftet är att bolaget ska vidta åtgärder för att upphöra med överträdelserna samt införa förebyggande åtgärder så att liknande överträdelser inte upprepas i framtiden. För ytterligare information, se ställningstagandet ”Affärsetik” på</p>

		<p>lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken <i>Ställningstaganden</i>.</p> <p>För onoterade portföljbolag efterfrågas, antingen direkt från bolaget eller via extern förvaltare vid fondinvestering, incidentrapportering i händelse av överträdelser med koppling till hållbarhetsfaktorer.</p> <p>Datakällor: Genomlysning av noterade portföljbolag görs med stöd av data från Sustainalytics och Clarity AI. För onoterade portföljbolag efterfrågas data av bolagen eller de externa förvaltarna. Reaktivt påverkansarbete mot noterade portföljbolag bedrivs i samarbete med Sustainalytics.</p>
<p>Konventionen om klusterammunition, 2008</p> <p>Konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawafördraget), 1997</p> <p>Konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring, 1972</p> <p>Konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring, 1993</p>	<p>Indikator 1.14 (Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen))</p>	<p>Fondutbudet ex. distributörsfonder</p> <p>Exponering mot kontroversiella vapen, baserat på bolag som finns på Länsförsäkringars gällande exkluderingslista, följs regelbundet upp i den halvårsvisa genomlysningen av fonder i utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Länsförsäkringar genomlyser regelbundet alla noterade portföljbolag för exponering mot kontroversiella vapen. Länsförsäkringar Fondliv direktinvesterar inte i, och utesluter, bolag som bedöms vara involverade i kontroversiella vapen. Ingen omsättning tillåts från involvering i kontroversiella vapen. För ytterligare information, se ställningstagandet "Kontroversiella vapen" på lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken <i>Ställningstaganden</i>.</p> <p>Vid nyinvesteringar i fonder med onoterade portföljbolag tillämpas också kriterierna för kontroversiella vapen genom att utgöra en del av avtalsskrivningar med respektive extern förvaltare.</p> <p>Datakällor: Sustainalytics, Clarity AI och Morningstar</p>
<p>EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet</p>	<p>Indikator 3.22 (Icke samarbetsvilliga skattejurisdiktioner)</p>	<p>Fondutbudet ex. distributörsfonder</p> <p>Exponering mot stater som inte följer grundläggande standarder för skatteförvaltning, baserat på länder som finns på Länsförsäkringars gällande exkluderingslista, följs regelbundet upp i den halvårsvisa genomlysningen av fonder i utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Länsförsäkringar genomlyser regelbundet stater och jurisdiktioner mot skattekriterier. De som inte anses uppfylla grundläggande standarder för skatteförvaltning och för att motverka skatteflykt läggs till på exkluderingslistan. EU:s så kallade "svarta" lista utgör primär bedömningsgrund och andra källor inklusive den "grå" listan kan användas för att komplettera enskilda bedömningar.</p> <p>Datakällor: Europeiska rådet (primärkälla), OECD:s Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, Tax Justice Network</p>
<p>FN:s globala mål 3: God hälsa och välbefinnande</p> <p>WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) 2003</p>	<p>Indikator A.2 (Tobak)</p>	<p>Fondutbudet ex. distributörsfonder</p> <p>Exponering mot tobaksbolag, baserat på bolag som finns på Länsförsäkringars gällande exkluderingslista, följs regelbundet upp i den halvårsvisa genomlysningen av fonder i utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Länsförsäkringar genomlyser regelbundet noterade bolag för att identifiera om något är verksamt inom tobak. Som underlag för bedömningen undersöks bolags intäkter från produktion av tobaksprodukter. För ytterligare information, se ställningstagandet "Tobak" på lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken <i>Ställningstaganden</i>.</p> <p>Datakällor: Clarity AI, S&P Trucost, Morningstar</p>

<p>FN:s globala mål 3: God hälsa och välbefinnande</p>	<p>Indikator A.1 (Spel om pengar)</p>	<p>Fondutbudet ex. distributörfonder</p> <p>Exponering mot spelbolag, baserat på bolag som finns på Länsförsäkringars gällande exkluderingslista, följs regelbundet upp i den halvårsvisa genomlysningen av fonder i utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Länsförsäkringar genomlyser regelbundet noterade bolag för att identifiera om något är verksamt inom kommersiellt spel om pengar. Som underlag för bedömningen undersöks bolags intäkter från onlinespel och landbaserat spel på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande). För ytterligare information, se ställningstagandet ”Kommersiellt spel” på lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar under rubriken <i>Ställningstaganden</i>.</p> <p>Datakällor: Clarity AI, S&P Trucost, Morningstar</p>
<p>FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, 1948</p> <p>FN:s konvention mot korruption, 2003</p> <p>ILO-konventioner, flertalet</p> <p>Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter</p> <p>Med flera</p>	<p>Mänskliga rättigheter, demokrati, yttrandefrihet och korruption (appliceras på statsobligationer och utvalda noterade statskontrollerade bolag)</p>	<p>Fondutbudet ex. distributörfonder</p> <p>Exponering mot oansvarfulla länder (sammantaget bedöms vara auktoritära, icke fria, korrupta samt kränker mänskliga rättigheter), baserat på länder som finns på Länsförsäkringars gällande exkluderingslista, följs regelbundet upp i den halvårsvisa genomlysningen av fonder i utbudet.</p> <p>Garantiförvaltningen</p> <p>Länsförsäkringar genomlyser regelbundet stater mot kriterier för mänskliga rättigheter, yttrandefrihet, demokrati och korruption. En sammantagen bedömning görs om stater anses vara auktoritära, icke fria, korrupta samt kränker mänskliga rättigheter.</p> <p>Utifrån Rysslands militära invasion av Ukraina, brott mot folkrätten och kränkning av mänskliga rättigheter exkluderas noterade ryska bolag som kontrolleras av ryska staten och/eller regioner i Ryssland (ryska ”subyekty federatsii”). Dessutom exkluderas enskilda noterade bolag som kontrolleras av ryska oligarker. Belarus och Iran exkluderas också till följd av dess stöd till kriget.</p> <p>Datakällor: Economist Intelligence Unit, Freedom House, Transparency International, Svenska UD:s rapporter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, FN och EU:s sanktionslistor</p>

6 Historisk jämförelse

Länsförsäkringar Fondlivs värden på indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbar utveckling för den aktuella rapporteringsperioden (1 januari – 31 december 2023) och föregående rapporteringsperioder, upp till de senaste fem föregående perioderna, presenteras i [Tabell 5](#). Rapporteringen av indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbar utveckling gjordes för första gången i detta format i juni 2023, varför endast en föregående rapporteringsperiod presenteras i denna rapport.

Skillnader i resultaten jämfört med tidigare perioder kan förklaras av förändringar i Länsförsäkringar Fondlivs investeringar, förändringar i kundernas placeringsval, förändringar i enskilda investeringars hållbarhetsdata, förändringar i tillgången av rapporterade hållbarhetsdata eller förändringar i modeller för att estimeras hållbarhetsdata.

Rapporteringen av hållbarhetsdata är under utveckling och portföljbolagen har kommit olika långt i sitt arbete med att mäta, kvalitetssäkra och rapportera den. Detta innebär att data inte alltid finns för alla investeringar och att kvaliteten på tillgängliga data kan vara bristfällig. För att täcka upp för dessa brister använder Länsförsäkringar ibland estimerade data. Fram till dess att rapporteringen av hållbarhetsdata mognat kan förändringar i tillgängliga, kvalitetssäkrade data och utveckling av modeller för estimerat medföra att förändringar i resultaten för hållbarhetsindikatorerna är oregelbundna och behöver analyseras närmare för att förstås.

Nedan kommenteras förändringen jämfört med föregående år.

Indikatorer för utsläpp av växthusgaser

Kommentar till förändringen av värdet på indikator 1.15

Värdet som Länsförsäkringar Fondliv redovisar för indikator 1.15 är inte jämförbar med fjolårets värden. Anledningen är att Länsförsäkringar har valt att använda en beräkningsmetod som dataleverantören inte tillhandahöll 2022.

Indikatorer för sociala förhållanden och personalfrågor

Kommentar till förändringen av värdet på indikator 1.10

Till skillnad från övriga indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser så är indikatorvärdet för andelen av investeringar i portföljbolag som har varit inblandade i överträdelser mot FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag inte svart eller vit utan beroende av dataleverantörernas metodik och bedömningar. Indikatorvärdet kan därför variera med val av dataleverantör.

Förändringen som rapporteras beror främst på att flera portföljbolag av Länsförsäkringar Livs dataleverantör bedöms ha varit involverade i överträdelser. Som referens har motsvarande indikatorvärde för ett globalt aktieindex (utvecklade marknader) under samma period ökat från cirka 12 procent till cirka 30 procent.

I det fall ett portföljbolag bedöms ha varit inblandad i en överträdelse initierar Länsförsäkringar Liv en analys för att reda ut vad som hänt. Indikatorn utgör därmed en grund för att prioritera möjligt påverkansarbete om faktisk överträdelse föreligger. För att portföljbolaget ska hamna på Länsförsäkringar Livs exkluderingslista räcker det inte med att det varit inblandade i överträdelser utan det måste också ha uppvisat ovilja att upphöra med överträdelser eller vidta förebyggande åtgärder.